

בש"פ 7689/15 - מדינת ישראל נגד פאטמה אבו צבייח

בבית המשפט העליון
בש"פ 7689/15

לפני: כבוד השופטת א' חיות

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבה: פאטמה אבו צבייח

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום
10.11.2015 במ"ת 55764-10-15 שניתנה על ידי
כבוד השופט נ' אבו טהה

תאריך הישיבה: ל' בחשון התשע"ו (12.11.2015)

בשם העוררת: עו"ד הילה גורני

בשם המשיבה: עו"ד מוטי יוסף

החלטה

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו 1996 (להלן: חוק המעצרים)
על החלטתו של בית המשפט המחוזי באר-שבע (השופט נ' אבו-טהה) מיום 10.11.15 לשחרר את המשיבה לחלופת
מעצר בתנאים.

1. ביום 27.10.2015 הוגש נגד המשיבה כתב אישום המייחס לה עבירה של החזקת סכין בנסיבות מחמירות (מתוך
מניע גזעני או עוינות כלפי הציבור) לפי סעיף 186 בצירוף סעיף 144' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק
העונשין) ועבירה של הכנת עבירה בחומרים מסוכנים לפי סעיף 497 לחוק העונשין. על פי הנטען בכתב האישום בין

החודשים אוגוסט לספטמבר 2015 החליטה המשיבה לבצע פיגוע דקירה נגד יהודים. בסמוך ליום 22 או 23 לחודש ספטמבר 2015 הגיעה המשיבה לעיר באר שבע על מנת לקבל קצבת מזונות ולאחר שקיבלה את הקצבה הגיעה לסופרמרקט הסמוך לשוק בבאר-שבע ורכשה סכין עם להב של 20-30 ס"מ במטרה להשתמש בו לביצוע פיגוע הדקירה. לאחר מכן, החביאה המשיבה את הסכין במגירה שליד מיטתה בביתה בערוער. ביום 8.10.2015 או בסמוך לכך, על פי הנטען, שהתה המשיבה בבית אחותה אמינה (להלן: אמינה) וצפתה עמה בסרטונים ביו-טיוב של פיגועי התאבדות שהתרחשו במדינת ישראל בעת האחרונה. במעמד זה שאלה המשיבה את אמינה מה יהיה אם היא (המשיבה) תבצע פיגוע התאבדות ואמינה מצידה השיבה לה כי "זה טמטום" וכי התאבדות אסורה על פי דת האסלאם. כשבוע לאחר מכן, ביום 14.10.2015 בשעות הבוקר, המתינה המשיבה לאחותה אסלאם סמוך לסניף הדואר בערוער והתכתבה באפליקציית "וואצאפ" עם אמינה. המשיבה שלחה לאמינה סרטון של פיגוע שבוצע בירושלים בעת האחרונה ולאחר מכן כתבה לה כי היא נמצאת בדימונה. מיד לאחר מכן שלחה המשיבה מסרון נוסף לאמינה בו כתבה את הדברים הבאים (כפי שתורגמו לעברית בכתב האישום):

"האמת ביני לבינך אני רוצה לאסתשהד אל תספרי לזינב [אחותה הגדולה של המשיבה] רק אחרי שתשמעי על זה, תשאירי את ג'יהאן [בתה של המשיבה] אצלה ואל תתני לאבא שלה שייקח אותה"

בהמשך הוסיפה המשיבה וכתבה לאמינה את המסרונים הבאים:

"לאחל לי בהצלחה"

"אל תתנו לאבא של ג'יהאן שייקח אותה"

"אם אני לא עונה תדעו שאני בשמים"

אמינה שנבהלה מהמסרונים פנתה לעלי, דודה, וסיפרה לו על תוכן ההודעות. עלי צלצל למשיבה ומשלא הצליח להשיגה פנה למשטרה ודיווח על הודעותיה. בהמשך, ולאחר שהמשיבה ענתה לשיחתו, הורה לה עלי להישאר במקומה ולהגיע לסניף הדואר ולמקום הגיעו שוטרים שעצרו אותה.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה למעצרה של המשיבה עד תום ההליכים נגדה, בה נטען כי קיימת בעניינה של המשיבה חזקת מסוכנות וכי קיים יסוד סביר לחשש ששחרורה יסכן את שלום הציבור ובטחון המדינה, נוכח העובדה שהביעה רצון לבצע פיגוע דקירה נגד יהודים. חשש זה אף מתעצם, כך נטען, נוכח מתקפת הטרור בה נתונה מדינת ישראל, המתאפיינת במפגעים בודדים שאינם משתייכים באופן מובהק לארגון טרור כזה או אחר. המדינה הוסיפה וציינה כי קיים יסוד סביר לחשש כי במידה והמשיבה תשחרר היא תנסה לשבש מהלכי משפט, שכן קרובי משפחתה לרבות אחיותיה ודודה, הם עדי תביעה בהליך. המשיבה מצידה התנגדה לבקשה והציעה חלופת מעצר בדמות מעצר בית בבית אחותה בפיקוח קרובי משפחתה.

3. בהחלטתו מיום 10.11.2015 סקר בית המשפט המחוזי בפירוט את חומר הראיות בתיק ובין היתר את הזכ"דים שנערכו על-ידי חוקרי השב"כ במהלך חקירותיה של המשיבה וכן את תמצית הודעותיה במשטרה. בית המשפט קבע כי התשתית הראייתית הלכאורית שהציגה המדינה היא בעוצמה כה נמוכה עד שהיא אינה מצדיקה את המשך מעצרה של

המשיבה. זאת, שכן תשתית זו נשענת על הודאתה של המשיבה בפני חוקרי השב"כ בה הודתה לבסוף כי רכשה סכין בסופר מרקט בבאר-שבע, אך פעולות החקירה הנוספות שביצעו רשויות החקירה ובהן בדיקה בסופר מרקט, ברישומי המכירות וגביית הודעה מקב"ט הסופר מרקט, "הניבו ממצא נגטיבי אשר חותר תחת ההודאה". בית המשפט הוסיף וקבע כי בזהירות המתבקשת נראה כי ניתן לכאורה ללמוד על קשיים ובעייתיות בכל הנוגע לנסיבות גביית אמרותיה של המשיבה בפני חוקרי השב"כ והפנה בהקשר זה לשעות החקירה, למספר הרב של החוקרים שנכחו והתחלפו במהלך החקירה וכן למצבה הנפשי והפיזי של המשיבה כפי שנלמד מתוכן הזכ"דים. כמו כן ציין בית המשפט כי מחומרי החקירה לא עולה "דבר מה נוסף" להודאתה של המשיבה. עוד הפנה בית המשפט המחוזי לחזרתה של המשיבה מהודאתה תכף ומיד בפני חוקר משטרתי, וציין כי דבריה בתום חקירת השב"כ בהם הודתה לכאורה בביצוע העבירות, מעלים סתירה מהותית מול עובדות כתב האישום המתארות רכישת סכין והצפנתה בבית המגורים של המשיבה, שכן בדבריה בחקירה ציינה כי: "... מתחרטת על המחשבה ... ראיתי סכין ... הייתה לי מחשבה לקנות את הסכין אבל לבסוף קיבלתי החלטה לא לקנות סכין ולא לעשות שום צעד ...". לבסוף ציין בית המשפט כי גם אם יבחן את התנהגותה של המשיבה על פי גישת המדינה, לא מן הנמנע כי בסופו של יום תתקבל טענתה של המשיבה לפטור עקב חרטה לפי סעיף 28 לחוק העונשין, שכן שני התנאים המצטברים הנדרשים לקיומו של הפטור מתקיימים לכאורה בעניינו.

נוכח עוצמתן הנמוכה של הראיות לכאורה, לגישתו, והתרשמותו החיובית מטיב החלופה שהוצגה ונבחנה על-ידיו, הורה בית המשפט המחוזי על שחרורה של המשיבה למעצר בית מלא בבית אחותה בשוב ערוער בפיקוחה וכן בפיקוח שלושה ערבים נוספים לסירוגין, בכפוף לחתימה על ערבות עצמית וצד ג' בסך 30,000 ש"ח. עוד קבע בית המשפט כי המשיבה תגיע לדיונים שייקבעו בעניינה בליווי שני ערבים וכן כי היא רשאית לצאת ממעצר הבית בליווי ערב ככל שתצטרך ללוות את ילדיה לבית הספר או לשם קבלת טיפול רפואי עברה או עבור ילדיה בתוך היישוב ערוער.

4. מכאן הערר שבפנינו בו טוענת המדינה כי קיימות די ראיות לכאורה להוכחת המעשים המיוחסים למשיבה ואין בהן כל חולשה. לגישת המדינה גם מבלי להידרש לשאלה האם בשלב בחינת הראיות לכאורה יש לבחון את שאלת התקיימותה של תוספת ראיתית, במקרה שלפנינו יש מספר ראיות המשמשות "דבר מה נוסף" לאימות הודאתה של המשיבה, כנדרש בדיון. כך למשל, טוענת המדינה כי בית המשפט לא התייחס למסרונים שתוארו לעיל, אשר יש בהם כדי למלא אחר דרישת התוספת הראיתית הנדרשת להודעת חוץ של נאשמת. לגישת המדינה הראיה לרצינות כוונותיה של המשיבה במסרונים נלמדת בראש ובראשונה מתגובתם של בני משפחתה שנחשפו אליהם, אשר לא סברו שמדובר בהלצה, כפי שטוענת המשיבה עתה. עוד טוענת המדינה כי שגה בית המשפט המחוזי בהערותיו לגבי הקשיים והבעייתיות לכאורה בחקירת המשיבה על ידי השב"כ ומכל מקום טענות מסוג זה מקומן לטענתה במסגרת ההליך העיקרי. אשר לקביעת בית המשפט המחוזי לעניין הפטור עקב חרטה, טוענת המדינה כי סעיף פטור זה כלל אינו רלוונטי בעניינו שכן הוא מתייחס אך ורק לעבירות ניסיון ואילו כאן המשיבה הואשמה מלכתחילה בביצוע עבירה מושלמת. המדינה מדגישה כי המניע הגזעני שעמד בבסיס מעשיה של המשיבה מלמד על חשש משמעותי שתפעל לשם מימוש כוונותיה ושגם כעת תחליט להוציא את תכניתה לפועל, בפרט נוכח המצב הבטחוני הקיים. לביצוע פיגוע דקירה, כך נטען, לא נדרש תחכום או זמן רב ודי בכך שהמשיבה תחמוק לזמן קצר בלבד מחלופת המעצר כדי לגרום נזק ועל כן יש להורות על מעצרה עד תום ההליכים נגדה.

5. המשיבה מצידה מתנגדת לבקשה וסומכת ידיה על החלטתו של בית המשפט המחוזי. לטענתה חוקרי השב"כ הכתיבו לה מכתב חרטה, ובניגוד להודאתה בפניהם היא לא נסעה לבאר-שבע לרכוש סכין. עוד היא טוענת כי פרט זה אף מנוגד להיגיון שכן יש לה סכינים בביתה. המשיבה שבה ומציינת כי צפתה בסרטונים ברשת האינטרנט בהם מתועדים פיגועים כפי שיכול לצפות כל מי שחפץ בכך וכי ראיה לאי-מסוכנותה ניתן למצוא בעובדה שביום בו נעצרה שוחררה על-

ידי חוקרי השב"כ לביתה בליווי דודה עלי, שוטר לשעבר, והוא אף זה שהביא אותה לחקירה נוספת למחרת היום. המשיבה מוסיפה וטוענת כי יש ליתן אמון בגורמים שנבחרו לפקח עליה, וכי העובדה שאין לה עבר פלילי בשילוב היותה אם לילדים מפחיתים את הסיכון הנשקף ממנה.

6. לאחר עיון בטענות הצדדים ובחומר הראיות שבתיק הגעתי למסקנה כי דין הערר להתקבל בחלקו.

בשלב הדיון בבקשה למעצרו של נאשם עד תום ההליכים על בית המשפט להידרש לפוטנציאל הראייתי של ראיות התביעה טרם שעברו את כור ההיתוך של ההליך הפלילי מבלי שינתח את הראיות לכאורה לדקדוקיהן או יקבע באותו שלב קביעות מהימנות או יכריע במחלוקות עובדתיות. מלאכה זו שמורה למותב הדן בהליך העיקרי. עם זאת, על בית המשפט להשתכנע כי קיימות די ראיות לכאורה כדי להקים סיכוי סביר להרשעתו של הנאשם בעבירות המיוחסות לו. עוד נפסק כי אם מצא בית המשפט כי על פני הדברים הראיות לכאורה לוקות בסתירות מהותיות המחלישות את סיכויי ההרשעה, עליו ליתן לכך את המשקל הראוי בהחלטת המעצר" (בש"פ 5324/15 לוז נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (16.8.2015); בש"פ 1510/15 אבו עראר נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (11.3.2015); בש"פ 3383/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (17.5.2010); בש"פ 635/13 מגידש נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (25.2.2013)).

7. מארג הראיות לכאורה אותו הציגה המדינה בתיק דנן מבוסס בעיקרו על הודאתה של המשיבה בפני חוקרי השב"כ והמשטרה במעשים המיוחסים לה בכתב האישום. בפרט מבוסס כתב האישום על דבריה של המשיבה בחקירת השב"כ מיום 18.10.2015 ובחקירת המשטרה מאותו יום. בהודעתה במשטרה תיארה המשיבה בפירוט את השפעתם של האירועים הביטחוניים על הלך רוחה (ראו עמוד 2 להודעה מיום 18.10.2015) וציינה כי תמונת הרקע במכשיר הסלולארי שלה אף הייתה תמונתו של "שהיד פלסטיני".

בהתייחסה להכנותיה לביצוע פיגוע ציינה המשיבה כי:

ש - איזה פיגוע התאבדות החלטת לבצע נגד היהודים ?

ת- פיגוע באמצעות סכין.

ש- מה קרה האם קנית סכין ?

ת- נכון ב-28.9.2015 הלכתי לבאר שבע, הייתי בהתחלה בבנק לאומי לקחתי את קצבת המזונות 2500 שקל לאחר מכן הלכתי לשופרסל ליד שוק באר שבע, הייתי לבדי, ושם ביצעתי קניות, סבון וקופסאות שימורים, וגם החלטתי לקנות סכין מטבח לפיגוע הדקירה.

ש- מה אורך הסכין שקנית.

ת- (החשודה מסמנת כאורך הסכין מאמצע ידה ועד קצה האצבעות) לא יודעת כמה בערך 20-30 ס"מ לא יודעת במדויק.

ש- מה צבע ?

ת- יד הסכין לבנה וכסופה מקדימה. (עמ' 2 לגליון החקירה מיום 18.10.2015 בשורות 42-52).

ובהמשך:

ש- לאיזו מטרה רכשת את הסכין ?

ת- כדי להשתמש בה לדקור אדם ואמרתי אני אשמור אותה בבית ואחר כך אראה מתי אשתמש בה.

...

ת- זרקתי את הסכין לאחר שלושה ימים.

ש- איפה זרקת?

ת- בפח האשפה מחוץ לבית.

ש- מדוע זרקת ?

ת- כי חשבתי בנושא ומצאתי שהדבר הזה טעות, וחשבתי על ילדיי, ופחדתי לבצע את הפיגוע. (שם, בעמוד 3, שורות 74-59)

הנה כי כן, בפנינו הודאה מפורטת לכאורה של המשיבה בהכנתו של פיגוע הדקירה אותו ביקשה להוציא לפועל. גרסה דומה לדברים אלו, מסרה המשיבה לחוקריה בשירות הביטחון הכללי מוקדם יותר באותו יום (ראו זכ"ד קופר מיום 18.10.2015). עוד עלה מחקירותיה של המשיבה באותו היום כי היא אף עמדה בקשר עם פעיל טרור מעזה שציין בפניה כי הוא מבקש להיות שהיד והיא התבטאה בפניו כי גם היא רוצה להיות שהידה (שם, פסקה 7) וכי כרקע לעמוד הפייסבוק שלה שימשה, כאמור, תמונתו של מחבל מירושלים. המשיבה אף שיתפה פוסטים של פעילי ארגון הטרור "עז אלדין אלקסאם" ושל ארגון דאע"ש והגיבה (comment) לתמונתו של מחבל שהופיעה בדף הפייסבוק כדלקמן (בתרגום לעברית): "אללה ירחם עליך שהיד אלקודס זה גיבור גבר לא "פרפור" (חנן) מה שביצע פאדי עלואן [המחבל] לא עשו שליטי מדינות ערב וצבאותיהם". לפעולות אלו של המשיבה יש להוסיף את המסרונים שצוטטו לעיל המדברים בעד עצמם, ובהם מפרטת המשיבה כוונה ברורה, לכאורה, לבצע פיגוע ואף מדריכה את אחותה כיצד לטפל בבתה לאחר שתמות כשהידה.

8. בהינתן כל האמור לעיל ובניגוד לקביעותיו של בית המשפט המחוזי, אני סבורה כי על פני הדברים וככל שהדבר ניתן לבחינה בשלב המעצר אין מדובר בראיות לכאורה שעוצמתן חלשה. כמו כן יש צדק בטענת המדינה כי המסרונים יש בהם לכאורה להוות תוספת ראייתית להודאת המשיבה (לגישות השונות שהובעו באשר לשאלה אם יש להידרש לשאלה זו בשלב המעצר ראו למשל בש"פ 635/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (25.2.2013); בש"פ 4068/15 איתן מלכה נ' מדינת ישראל (22.06.2015); בש"פ 2571/11 שמאילוב נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (17.4.2011)). כן יש צדק בטענתה כי בהינתן העבירות המיוחסות למשיבה והתשתית הראייתית הלכאורית שהוצגה, שגה בית המשפט קמא בקובעו כי בנסיבות העניין יש ביסוס לכאורה לטענת הגנה של פטור עקב חרטה.

9. לא נעלמה מעיני גרסת המשיבה כי מדובר ב"הלצה" וכי לא היה בכוונתה לבצע פיגוע (ראו למשל חקירותיה מיום 22.10.2015 ומיום 25.10.2015). כמו כן לא נעלם מעיני הממצא הנגטיבי עליו הצביע בית המשפט המחוזי וכוונתי לתוצאות חקירת המשטרה שהעלתה כי אין בנמצא ראיה פוזיטיבית לרכישת הסכין על-ידי המשיבה. ואולם לגישתי אין בגרסתה המתפתחת לכאורה של המשיבה או בהיעדר הראיות לרכישת הסכין, כדי לכרסם בעוצמתן של הראיות לכאורה בשלב זה. כפי שציינה המדינה בצדק, תגובתם המיידית והנחרצת של אחותה ושל דודה למסרונים ששלחה המשיבה, מלמדים לכאורה אף הם על רצינות כוונותיה וזו עולה, לכאורה, בבירור מתוכן המסרונים עצמם. אשר לקביעותיו של בית המשפט המחוזי בכל הנוגע לפגמים שנפלו לכאורה בחקירת המשיבה, מקובלת עליו עמדת המדינה כי בנסיבות המקרה דנן טענות אלו מן הראוי כי תתבררנה בהליך העיקרי.
10. הנה כי כן, קיימות בעניינינו ראיות לכאורה להוכחת המיוחס למשיבה ואין חולק כי מתקיימת בעניינינו גם עילת מעצר. עם זאת, אני סבורה כי בנסיבותיו המיוחדות של המקרה דנן יש מקום להורות על חלופת מעצר. זאת בהינתן ההתנהגות האחראית והשקולה שגילו בני משפחת המשיבה, אשר דאגו להזעיק את המשטרה מיד כאשר עלה החשש כי המשיבה מתכוונת "לעשות מעשה". התנהגות זו ראויה לעידוד ולהערכה ובהינתן ההתרשמות החיובית והמוצדקת של בית המשפט המחוזי מבני המשפחה האמורים להשגיח על המשיבה ולשמור את צעדיה, אני סבורה, כאמור, כי ניתן לסמוך עליהם ויש לאפשר את שחרורה לחלופת-מעצר בהשגחתם. כמו כן יש לזכור כי גורמי החקירה עצמם איפשרו למשיבה לשוב לביתה לאחר החקירה והפקידו את דודה להשגיח עליה ולהחזירה לחקירה למחרת היום כפי שאף עשה. משמע, החוקרים עצמם לא סברו כי הסיכון הנשקף מן המשיבה הוא כה חמור וכה מידי עד שיש להחזיקה במעצר לאורך כל ימי החקירה. עם זאת, אני סבורה כי יש להדק את תנאי מעצר-הבית שקבע בית המשפט המחוזי ולהורות כי המשיבה תשהה במעצר-בית מלא לאורך כל שעות היממה בבית אחותה הגב' זינב אבו ג'ועד שכונה 5 בית 60 ביישוב ערוער בפיקוחה ובפיקוח הערבים האחרים שצוינו בסעיף 9(א) להחלטתו של בית המשפט המחוזי. סעיף 9(ד) להחלטתו של בית המשפט המחוזי מבוטל וככל שהמשיבה עצמה תיזקק לטיפול רפואי תוגש בעניין זה בקשה נפרדת. סעיפים 9(ב) ו-9(ג) להחלטתו של בית המשפט המחוזי יעמדו בעינם. לבסוף אני מורה כי אל כל התנאים המפורטים לעיל יש לבחון אפשרות להוספת תנאי של פיקוח אלקטרוני. בית המשפט המחוזי יבחן אפשרות זו בהתאם להוראות סעיפים 22א - 22ד לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) התשנ"ו-1996 ועל פי לוח הזמנים הקבוע שם. ככל שיתברר כי הפיקוח האלקטרוני אינו אפשרי, יוסיף בית המשפט המחוזי ויקבע "הידוק" חלופי אחר לתנאים שנקבעו.

עד קיום תנאי השחרור שנקבעו ושיקבעו כאמור לעיל, תיוותר המשיבה במעצר.

11. הערר מתקבל בחלקו כאמור בפסקה 10 לעיל.

ניתנה היום, א' בכסלו התשע"ו (13.11.2015).

ש ו פ ט ת

